EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 15.11.2022
COM(2022) 644 final

2022/0380 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse nõukogu määrust (EL) 2021/2278, millega peatatakse määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamine teatavate põllumajandus- ja tööstustoodete suhtes

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Selleks et tagada teatavate põllumajandus- ja tööstustoodete, mida toodetakse liidus ebapiisavas koguses või mida liidus üldse ei toodeta, piisav ja katkematu tarnimine ning et hoida ära häireid kõnealuste toodete turul, peatati nõukogu määrusega (EL) nr 2021/2278 (edaspidi „määrus“)[1] osaliselt või täielikult teatavate ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamine.

Liidu tööstuse vajaduste rahuldamiseks ajakohastatakse määrust iga kuue kuu tagant.

Komisjon on koos tollitariifistiku majandusküsimuste töörühmaga läbi vaadanud kõik liikmesriikide esitatud ühepoolsete tollimaksude kohaldamise peatamise taotlused.

Läbivaatamise tulemusel leiab komisjon, et teatavate uute, määruse lisas praegu loetlemata toodete puhul on tollimaksude peatamine põhjendatud. Mõne muu toote puhul on vaja muuta tootekirjelduse, klassifikatsiooni, kohustusliku läbivaatamise kuupäeva ja täiendava mõõtühikuga seotud tingimusi. On tehtud ettepanek jätta välja tooted, mille suhtes tariifide kohaldamise peatamine ei ole enam liidu majandushuvidega kooskõlas.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Käesolev ettepanek ei mõjuta liiduga sooduskaubanduslepingu sõlminud riike ega liidu sooduskaubanduslepingute (nt üldine soodustuste süsteem, AKV-süsteem, vabakaubanduslepingud) kandidaatriike või potentsiaalseid kandidaatriike.

• Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

Ettepanek on kooskõlas liidu põllumajandus-, kaubandus-, ettevõtlus-, keskkonna-, arengu- ja välispoliitikaga.

Käesolevas ettepanekus sisalduvate kaubanduse liberaliseerimise meetmete eesmärk on tagada, et liidu ühise tollitariifistiku ajutine peatamine toimuks kooskõlas ELi lepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega ning et liidu välistegevuse eri valdkonnad, samuti liidu välistegevus ja muud liidu poliitikavaldkonnad oleksid omavahel kooskõlas. Seepärast on asjakohane jätta mitmed Venemaalt ja Valgevenest pärit tooted tollitariifide vähendamise kohaldamisalast välja, et tagada kooskõla piiravate meetmetega, mida liit võttis nende riikide suhtes pärast Venemaa agressiooni Ukraina vastu. Selleks et tagada piisavad tarned ja ära hoida tõsiseid häireid mõnel ELi turul, on siiski vaja säilitada ühise tollitariifistiku tollimaksude peatamine teatavate Valgevenest ja Venemaalt pärit toodete suhtes.

[1] ELT L 466, 29.12.2021, lk 1.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 31.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Ettepanek tehakse liidu ainupädevusse kuuluvas valdkonnas. Subsidiaarsuse põhimõtet seetõttu ei kohaldata.

• Proportsionaalsus

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Kavandatud meetmed on kooskõlas põhimõtetega, mille alusel lihtsustatakse toiminguid väliskaubandusega tegelevate ettevõtjate jaoks, nagu on märgitud komisjoni teatises ühepoolsete tariifide peatamise ja tariifikvootide kohta[2]. Käesolevas määruses piirdutakse sellega, mis on vajalik eesmärkide saavutamiseks kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikega 4.

• Vahendi valik

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 31 on sätestatud, et „[ü]hise tollitariifistiku maksumäärad kehtestab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal“. Seepärast on nõukogu määrus sobiv vahend.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

2013. aastal tehti ühepoolsete tollimaksude peatamise süsteemi hindamiseks uuring. Hindamise tulemusena jõuti järeldusele, et süsteemi põhiprintsiip kehtib endiselt. Kulude kokkuhoid kõnealuse süsteemi alusel kaupu importivate ELi ettevõtjate jaoks võib olla märkimisväärne. Olenevalt tootest, ettevõtjast ja sektorist võib selline kokkuhoid tekitada omakorda laiemat kasu (näiteks suurem konkurentsivõime, tõhusamad tootmismeetodid, töökohtade loomine või säilitamine liidus). Käesolevast määrusest tulenevat kokkuhoidu käsitlevad andmed on esitatud lisatud finantsselgituses.

• Konsulteerimine sidusrühmadega

Käesoleva ettepaneku koostamisel abistas komisjoni tollitariifistiku majandusküsimuste töörühm, mis koosneb kõigi liikmesriikide ja Türgi esindajatest.

Tollitariifistiku majandusküsimuste töörühm uuris iga juhtumit üksikasjalikult, et välistada mis tahes kahju tekitamine liidu ettevõtjatele ning tagada liidu toodangu konkurentsivõime kasv ja jätkusuutlikkus. Tollitariifistiku majandusküsimuste töörühma liikmed teostasid hindamist arutelude vormis ning liikmesriigid omakorda konsulteerisid asjaomaste tööstusharude, kutseliitude, kaubanduskodade ja muude kaasatud sidusrühmadega.

---

[2] ELT C 363, 13.12.2011, lk 6.

Kõik loetletud peatamised vastavad tollitariifistiku majandusküsimuste töörühma arutelude käigus saavutatud kokkulepetele või kompromissidele. Võimalikku olulist riski, millel võiksid olla pöördumatud tagajärjed, ei täheldatud.

- **Mõjuhinnang**

Kavandatud muudatus on üksnes tehniline ja käsitleb ainult nõukogu määruse (EL) nr 2021/2278 lisas praegu loetletud peatamisi. Mõjuhinnangut ei tehtud, kuna kavandatud muudatustel nende toodete loetelus, mille suhtes kohaldataks ühise tollitariifistiku ühepoolsete tollimaksude peatamist, ei ole eeldatavasti märkimisväärset mõju.

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste rakendamist.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, küll aga on sellel mõju tuludele. Tollimaksude kohaldamise peatamise tagajärjel kogumata tollimaksude summa ulatub aastas ligikaudu 70 747 802 euroni. Negatiivne mõju eelarve traditsioonilistele omavahenditele aastas on 53 060 852 eurot (st 75 % kogusummast). Ettepaneku mõju eelarvele selgitatakse üksikasjalikumalt finantsselgituses.

Traditsioonilistest omavahenditest saamata jäänud tulu kompenseeritakse liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate osamaksetega.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kavandatud meetmeid hallatakse Euroopa Liidu integreeritud tariifistiku (TARICi) raamistikus ja neid kohaldavad liikmesriikide tolliametid.

2022/0380 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse nõukogu määrust (EL) 2021/2278, millega peatatakse määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamine teatavate põllumajandus- ja tööstustoodete suhtes

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 31,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Selleks et tagada teatavate liidus mittetoodetavate põllumajandus- ja tööstustoodete piisav ja katkestusteta tarnimine ning seeläbi hoida ära kõnealuste toodete häireid liidu turul, peatati nendele toodetele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013[1] artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud liiki ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamine nõukogu määrusega (EL) 2021/2278[2]. Selle tulemusena võib määruse (EL) 2021/2278 lisas loetletud tooteid liitu importida vähendatud tollimaksumääraga või tollimaksu nullmääraga.

(2) Teatavate määruse (EL) 2021/2278 lisas loetlemata toodete tootmine liidus ei ole piisav, et täita liidu töötleva tööstuse erinõudeid. Kuna liidu huvides on tagada teatavate toodete piisav tarnimine ning võttes arvesse asjaolu, et identseid, samaväärseid või asendustooteid ei toodeta liidus piisavas koguses, on vaja kõnealuste toodete suhtes kohaldada ühise tollitariifistiku tollimaksude täielikku peatamist.

(3) Selleks et edendada integreeritud akude tootmist liidus, tuleks osaliselt peatada ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamine teatavate toodete suhtes, mis on seotud patareide ja akude tootmisega ja mis ei ole praegu loetletud määruse (EL) 2021/2278 lisas ning mille vastav liidu toodang ei ole piisav, et rahuldada liidu töötleva tööstuse erivajadusi. Selleks et võtta arvesse liidu patarei- ja akutootmissektori lühiajalist arengut, tuleks kõnealused peatamised varakult, kavakohaselt 31. detsembriks 2023 läbi vaadata.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

[2] Nõukogu 20. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2278, millega peatatakse määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamine teatavate põllumajandus- ja tööstustoodete suhtes ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1387/2013 (ELT L 466, 29.12.2021, lk 1).

(4) Selleks et võtta arvesse tehnilist tootearendust ja majandussuundumusi turul, on vaja muuta määruse (EL) 2021/2278 lisas loetletud teatavate ühise tollitariifistiku tollimaksude peatamistega seotud toodete kirjeldust ja klassifikatsiooni.

(5) Liidu huvides ei ole enam jätkata ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamise peatamist teatavate toodete puhul, mis on loetletud määruse (EL) 2021/2278 lisas. Liikmesriikide ametiasutuste halduskoormuse ärahoidmiseks ei saa arvesse võtta selliseid tariifide peatamisi, mille puhul saamata jäänud tollimaksu summa on hinnanguliselt väiksem kui 15 000 eurot aastas. Tollimaksude kohaldamise peatamine nende toodete puhul, mis kohustusliku läbivaatamise jaoks kehtestatud künnist ei ole saavutanud, tuleks seega määruse (EL) 2021/2278 lisast välja jätta.

(6) Samal ajal on liidu ja Venemaa suhted viimastel aastatel halvenenud, eelkõige tingituna sellest, et Venemaa eirab rahvusvahelist õigust, ning tema provotseerimata ja põhjendamatust sissetungist Ukrainasse. 6. oktoobril 2022 võttis nõukogu vastu kaheksanda sanktsioonide paketi[3] Venemaa suhtes seoses jätkuva agressioonisõjaga Ukraina vastu ja Venemaa relvajõudude poolt Ukrainas toime pandud jõhkrate massikuritegudega.

(7) Kuigi Venemaa on Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige, võib liit tugineda eranditele, mida kohaldatakse Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu ja eelkõige 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe XXI artikli alusel, eelkõige seoses kohustusega võimaldada Venemaalt imporditud toodetele soodustusi, mis on antud teistest riikidest imporditud samasugustele toodetele (enamsoodustusrežiim).

(8) Võttes arvesse liidu ja Venemaa suhete halvenemist ning selleks, et tagada sidusus liidu tegevuse ja põhimõtetega liidu välistegevuse valdkonnas, ei oleks seega asjakohane lubada Venemaalt pärit toodetele tollimaksuvabastuse ja enamsoodustusrežiimi kohaldamist käesoleva määrusega hõlmatud toodete puhul. Seepärast on vaja lõpetada ühise tollitariifistiku tollimaksude peatamine nende toodete puhul.

(9) Olukord liidu ja Valgevene vahel on viimastel aastatel halvenenud, kuna Valgevene režiim on eiranud rahvusvahelist õigust, põhiõigusi ja inimõigusi. Lisaks on Valgevene algusest peale toetanud ulatuslikult Venemaa sõjalist agressiooni Ukraina vastu.

(10) Alates 2020. aasta oktoobrist on liit järk-järgult kehtestanud Valgevene suhtes piiravaid meetmeid seoses jätkuvate inimõiguste rikkumiste, rändajate ärakasutamise ja Valgevene osalemisega Venemaa sõjalises agressioonis Ukraina vastu. Kuna Valgevene ei ole Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige, ei ole liit Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu alusel kohustatud kohaldama Valgevenest pärit toodetele enamsoodustusrežiimi. Lisaks võimaldavad kaubanduslepingud võtta teatavaid meetmeid, mis on põhjendatud kohaldatavate erandiklauslitega, eelkõige julgeolekuga seotud eranditega.

---

[3] Nõukogu määrus (EL) 2022/1903 (ELT 259 I, lk 1).
Nõukogu määrus (EL) 2022/1904 (ELT 259 I, lk 3).
Nõukogu määrus (EL) 2022/1905 (ELT 259 I, lk 76).
Nõukogu määrus (EL) 2022/1906 (ELT 259 I, lk 79).

(11) Võttes arvesse Valgevene ja liidu suhete halvenemist ning selleks, et tagada sidusus liidu tegevuse ja põhimõtetega liidu välistegevuse valdkonnas, ei oleks seega asjakohane lubada Valgevenest pärit toodetele tollimaksuvabastuse ja enamsoodustusrežiimi kohaldamist käesoleva määrusega hõlmatud toodete puhul.

(12) Selleks et tagada piisavad tarned ja ära hoida tõsiseid häireid mõnel ELi turul, on siiski vaja säilitada ühise tollitariifistiku tollimaksude peatamine teatavate Valgevenest pärit toodete suhtes, mis kuuluvad TARICi koodi 2926 90 70 24 alla, ning teatavate Venemaalt pärit toodete suhtes, mis kuuluvad TARICi koodide 7608 20 89 30 ja 8401 30 00 20 alla. Euratomi asutamislepingu kohaselt on kohustus tagada, et kõik liidu kasutajad saavad korrapäraselt ja õiglaselt tuumkütust. Mõlemast nimetatud riigist pärit tooted moodustasid aastatel 2019–2021 rohkem kui 50 % liitu suunatud impordi koguväärtusest, kusjuures alternatiivseid tarnijaid muudest kolmandatest riikidest ei olnud või oli neid piiratult. Sellise impordi väärtus näitab, et liidu tootmisharu ettevõtjad sõltuvad sellest impordist väga suurel määral ning et ühise tollitariifistiku tollimaksude peatamise kaotamine tekitaks neile ettevõtjatele ebaproportsionaalseid raskusi.

(13) Seetõttu on eespool kirjeldatud konteksti silmas pidades asjakohane ja lubatud lõpetada ühise tollitariifistiku tollimaksude peatamine teatavate Valgevenest ja Venemaalt pärit toodete suhtes, kohaldades nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87[4] I lisas, eriti selle esimese osa I jaotise B osa punktis 1 sätestatud tollimakse käsitlevaid üldeeskirju.

(14) Kuna ühepoolsete tollimaksude peatamine on erand ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamisest, kujutab nende ühise tollitariifistiku tollimaksude taaskehtestamine Valgevenest ja Venemaalt pärit impordi suhtes endast tavapärase olukorra taastamist (vt ühepoolsete tariifide peatamist ja tariifikvoote käsitleva komisjoni teatise punktid 2.1.2 ja 2.2.1). Seega ei ole teatavate Valgevenest ja Venemaalt pärit toodete ühise tollitariifistiku tollimaksude peatamise piiratud kaotamine piirav või keelav meede, vaid selle eesmärk on takistada neid riike kaudselt kasu saamast liidu ühepoolsest meetmest ja tagada liidu tegevuse üldine sidusus.

(15) Seega tuleks määrust (EL) 2021/2278 vastavalt muuta.

(16) Et vältida ühepoolsete tollimaksude peatamise süsteemi kohaldamise katkemist ning täita komisjoni ühepoolsete tariifide peatamist ja tariifikvoote käsitlevas teatises esitatud suuniseid, tuleks käesoleva määrusega ettenähtud muudatusi, mis on seotud asjaomastele toodetele kohaldatavate tariifide peatamisega, kohaldada alates 1. jaanuarist 2023. Käesolev määrus peaks seetõttu jõustuma kiiremas korras,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) 2021/2278 muudetakse järgmiselt.

[4] Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

(1) Artikli 1 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõikes 1 sätestatud ühise tollitariifistiku tollimaksude peatamist ei kohaldata järgmise suhtes:

(a) mis tahes segud, valmistised või tooted, mis on valmistatud eri komponentidest, mis sisaldavad lisas loetletud tooteid;

(b) Valgevenest pärit tooted, välja arvatud TARICi koodi 2926 90 70 24 [alla kuuluvad tooted];

(c) Venemaalt pärit tooted, välja arvatud TARICi koodide 7608 20 89 30 ja 8401 30 00 20 [alla kuuluvad tooted].“

(2) Lisa asendatakse käesoleva määruse lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2023.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEK:

Ettepanek muuta määrust (EL) 2021/2278, millega peatatakse määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku tollimaksude kohaldamine teatavate põllumajandus- ja tööstustoodete suhtes

2. EELARVEREAD

Peatükk ja artikkel: peatükk 12, artikkel 120.

Aastaks 2023 eelarvestatud summa: 21 590 300 000

3. FINANTSMÕJU

☐ Ettepanekul puudub finantsmõju

X Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, küll aga on sellel mõju tuludele. Mõju on järgmine:

(miljonites eurodes ühe kümnendkoha täpsusega)

Eelarverida	Tulud	12-kuuline periood alates pp.kk.aaaa	[Aasta: 2023]
Artikkel 120	*Mõju omavahenditele*	1.1.2023	–53

Olukord pärast meetme rakendamist	
	[2023–2027]
Artikkel 120	–53 miljonit eurot aastas

Lisas on 96 uut toodet. Nimetatud peatamiste tõttu jääb aastas saamata 52 238 757 eurot tollimakse, arvestatuna taotleva liikmesriigi prognooside põhjal aastateks 2023–2027.

Varasemate aastate statistikast selgub aga, et nimetatud summa tuleb korrutada keskmise koefitsiendiga, mis on hinnanguliselt 1,8, et võtta arvesse ka samu peatamisi kasutavate teiste liikmesriikide importi. See tähendab, et tollimakse jääb saamata umbes 94 029 763 eurot aastas.

Tollimaksude taaskehtestamise tõttu on lisast välja jäetud 124 toodet. 2021. aasta statistikast lähtudes tähendab see, et tollimakse kogutakse 23 281 961 euro võrra rohkem.

Eespool esitatule tuginedes on tulude vähenemise mõju ELi eelarvele käesolevast määrusest lähtuvalt hinnanguliselt 94 029 763 – 23 281 961 = 70 747 802 eurot (brutosumma, sh sissenõudmiskulud) × 0,75 = 53 060 852 eurot aastas (netosumma).

4. PETTUSEVASTASED MEETMED

Mõne käesoleva nõukogu määrusega hõlmatud toote lõppkasutust kontrollitakse kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 254.

Lisaks võivad liikmesriigid määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 46 sätestatu kohaselt korraldada muid tollikontrolle, mida nad peavad võetud riskijuhtimismeetmete alusel asjakohaseks.